

Hot och våld vid myndighetsutövning

Arbetsmiljöverkets återkommande arbetsmiljöundersökningar visar att yrkesgruppen inom myndighetsutövning genomsnittligt löper större risk att drabbas av hot och våld. Polis och kriminalvårdare är det yrken som anmäler flest skador. Män i ålder 35–44 anmäler mest.

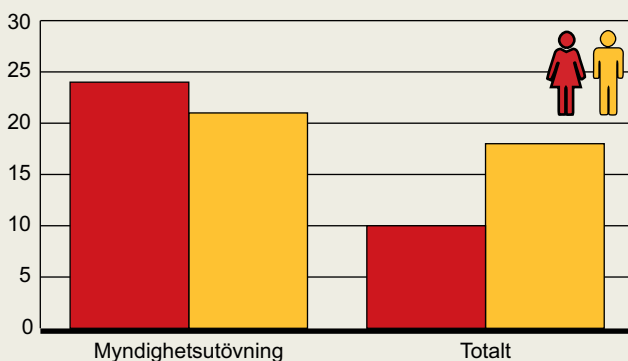
Arbetsmiljöverket har under senare år fått signaler om en växande problematik kring hot och våld i verksamheter som innebär myndighetsutövning. Tillgänglig statistik pekar på den utvecklingen, samtidigt som mörkertalen antas vara stora. Mörkertalen kan förklaras av att toleransnivåerna har blivit högre och viljan att anmäla hot och våld är lägre om gärningsmannen är känd, och om det finns en relation till gärningsmannen.

Inom myndighetsutövning är cirka 138 000 personer sysselsatta, vilket motsvarar knappt 3,3 procent av de totalt sysselsatta. Med myndighetsutövning menar vi arbetstagar som i sin yrkesutövning fattar och/eller verkställer beslut utifrån samhällets lagar och författningar som påverkar människors liv, ekonomi eller som kan uppfattas som ingrepp i den personliga friheten. Karakteristiskt för myndighetsutövning är att den enskilde befinner sig i ett slags beroendeförhållande.

Intervjuundersökning

Arbetsmiljöverket återkommande arbetsmiljöundersökningar 2007 och 2009 visar att yrkesgrupper inom myndighetsutövning löper större risk att drabbas av hot o våld än andra i övriga verksamheter. Underlaget visar inte på några förändringar över tid.

Figur 1. Andel som varit utsatta för hot och våld de senaste 12 månaderna

Arbetsskador

Antal anmälda arbetsskador mellan åren 2009 och 2010 enligt Socialförsäkringen

	2009	2010
Myndighetsutövning	106	114
Övrig verksamhet	1 942	1 794
Totalt	2 048	1 908

Skador på grund av hot och våld

Vanligaste skador till följd av hot och våld vid myndighetsutövning är stukningar och sträckningar, urlidning samt sår och ytliga skador. I övrig verksamhet som inte räknas in i myndighetsutövning är sår och ytliga skador samt chock vanligaste skador till följd av hot och våld.

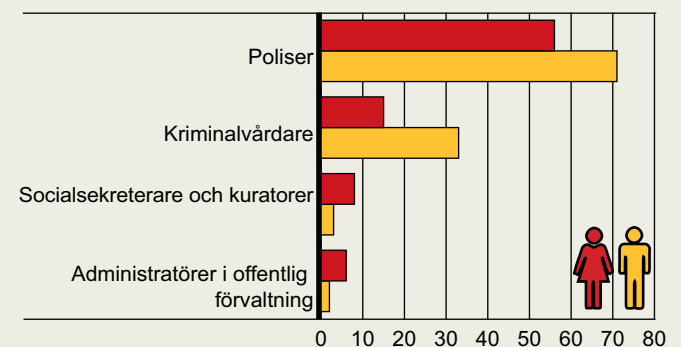
Figur 2. Anmälda fall av hot och våld år 2009–2010 efter skadans art (olycksfall)

Poliser och kriminalvårdare

Mellan åren 2009 och 2010 har poliser och kriminalvårdare registrerat flest anmälningar om arbetsskada som uppkommit i samband med myndighetsutövning. Dessa två yrkesgrupper står för drygt 79 procent av samtliga anmälningar om hot och våld vid myndighetsutövning under åren 2009 och 2010.

Figur 3. Yrken med flest anmälda arbetsskador på grund av hot och våld, 2009–2010

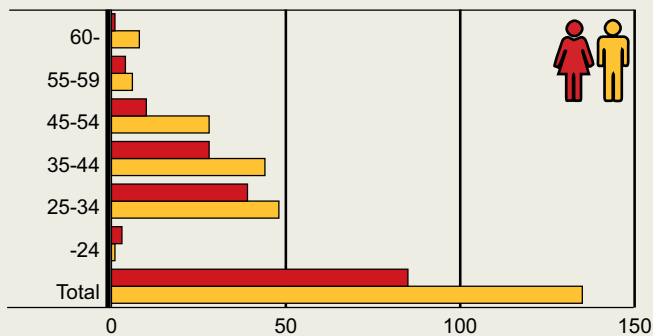
Korta arbetsskadefakta Nr 3/2011

Ålder

Åldersgruppen 25–34 står för drygt 40 procent av samtliga anmälningar om hot och våld vid myndighetsutövning. Männerna inom denna åldersgrupp lämnar in flest anmälningar, cirka 18 procent.

I övriga verksamhet är det åldersgruppen 45–54 år som anmäler flest arbetsskador. Kvinnor inom denna åldersgrupp anmäler fler arbetsskador och står för drygt 19 procent av samtliga anmälningar.

Figur 4. Antal anmälningar per åldersgrupp om hot och våld inom myndighetsutövning, 2009–2010

Arbetssjukdomar

Arbetssjukdomar orsakade av hot och våld är sällan ett resultat av en enstaka händelse. Vanligare är att personer går och oroar sig för vad som kan hända efter att ha blivit hotad, exempelvis vid hot mot familjen. Hoten är vanligtvis mer verbala än fysiska. Under år 2009–2010 anmäldes 64 arbetssjukdomar på grund av hot och våld, 33 av anmälarna var kvinnor och 31 män. Poliser är den yrkesgrupp med flest anmälningar, 24 stycken följt av socialsekreterare och kuratorer med 15 anmälningar. Åldersgruppen 25–34 år har flest anmälningar.

Exempel på arbetssjukdom

Manlig polisinspektör, 49 år; En person uttalade ett hot om att vid rätt tillfälle skada honom.

Manlig arbetsförmedlare, 64 år; Har sedan 2005 trakasserats av en arbetssökande, via hotfulla telefonsamtal, sms och även brev till hemadressen. Han känner stark psykisk press och har känt hot mot sin familj.

Kvinnlig socialsekreterare, 30 år; Klient ringer och är arg och upprörd över att hans tillgångar medräknas i underlag för att få socialbidrag, tillgångar som han inte anser sig ha. Socialsekreteraren uppfattar samtalet som ett hot.

Exempel på olycka

Kvinnlig kriminalvårdare, 27 år; Transporterade en intagen från en rättegång. Den intagne blev upprörd över negativt beslut och kastade väntrummet stolar mot vårdarna och uttalade verbala hot. En stol träffade vårdarens armbåge.

Kvinnlig socialsekreterare, 43 år; Hotad till livet vid hembesök hos klient tillsammans med kollegor. Åtal väcktes och klienten dömdes till fyra månaders fängelse.

Manlig socialsekreterare, 46 år; Skulle hämta upp en klient för besök i receptionen. En annan klients före detta make dök upp bakifrån, ryckte honom i axeln och vände honom. Mannen uttalade en del svordomar, hotade att slå in tänderna och mörda honom utanför kontoret.